

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Încotro și până unde ?

Advertisment la chestia bisericească.

Chestiunea noastră bisericească, fără îndoială, reclamă și ea o nouă soluție în vremurile de mari prefaceri din viața Românilor.

De fapt, chestiunea a fost pusă la ordinea de zi în două rânduri. La 30 Dec. n. t., — se zice, dar n'avem încă informații oficiale, din parte autorizată a Bisericii — s'a decretat din partea P. Sf. Episcopat unificarea bisericească. Iar la 5 Febr. c. Senatul Român s'a ocupat, pe temeiul hotărârii sinodale a Episcopatului colectiv, de încadrarea bisericilor ortodoxe din provinciile nouă, în organizația bisericească din Vechiul Regat, prin atragerea Episcopatului nostru în cadrele Legii sinodale de peste Munți.

Bună intenție, nu-i vorba; dar totuși sunt motive, pentru cari bisericile particulare din nouile provincii au temeuri de susceptibilitate, și în locul prim chiar Biserica noastră de dincoaci de Carpați.

Nu înțelegem, adeca, cum se poate ca unificarea bisericească să se decreteze atunci, când Episcopatul Bisericii transilvănene este necomplet. Azi adeca, din trei scaune ierarhice, sunt vacante scaunul de arhiepiscop-mitropolit și cel episcopal dela Caransebeș.

Noi însă așa știm, că bună rânduiala canonică în Biserică cere, ca — fiind vorba de Episcopat, ca factor absolut indispensabil într'o Biserică cu ierarhie — reforma de unificare să se facă prin consentimentul, necesar canonic, al acestui Episcopat. Necomplet fiind însă Episcopatul Transilvan nu numai la 30 Dec. tr., cât mai ales acum când avem un singur Episcop, și este vacant însuși scaunul de mitropolit, evident, nu avem cine să îndeplinească aceasta condiție canonică exterioară, de a-și da consentimentul în numele Episcopatului ca atare.

Provincia noastră mitropolitană a obținut, la 1868, prin consentimentul canonic al Episcopatului sârbo-român de atunci, autochefalia sau independența sa, încă înainte de ce Biserica soră din Vechiul Regat Român ar fi fost autochefalizată (la 1885 numai) de către Patriarhia Constantinopolitană. Tot astfel încetarea autochefalității noastre — căci *atâta* înseamnă proiectata noastră contopire în Biserica din Vechiul Regat — încă trebuie să aibă con-

lată motivul de disciplină canonică, pentru care *ne sculăm împotriva precipitărilor*, cu cari se proiectează reforma de unificare bisericească și cerem mai întâi îndeplinirea scaunelor noastre ierarhice, ale carora viitori stăpâni vor fi, la tot cazul, la înalțimea înțelegerii și-și vor da concursul, cerut de regulă bisericească și de tradiția românească, precum și de sentimentul nostru obștesc bisericesc și național, pentru înfăptuirea reformei de unificare.

A procede, ca azi, cu precipitări, înseamnă a nesocoti regula bisericească și a arunca în viața obștească tăciunile neîncrederii, după care reforma proiectată nu s'ar putea înfăptui decât prin proceduri *subverzive*, ca cea de acum, și cași când biserica din mitropolia transilvană ar trebui tratată după rețeta medievală, pusă în aplicare de cuceritori față de cuceriiți cu arma.

Noi n'am fost cuceriiți cu arma, ci am fost *numai desrobiți*, desrobiți prin armele fraților și prin alipirea noastră, ce de mai nainte chiar o purtam în suflete față de frații desrobitori.

Respecteze-se deci, și în conzecințele sale bisericești, principul de desrobire, și nu de cucerire, și lase-ni-se latitudinea morală și ierarhică de *a ne căuta și noi potrivirea sufletească* în noua organizare bisericească unitară.

Dar în legătură cu aceste rosturi ale Episcopatului din Biserica mitropoliei transilvane, a căruia complectare o cerem înainte de înfăptuirea reformei de unificare, deie-ni-se voie să mai adaugem un cuvânt de ordin constituțional.

Biserica noastră are o nouă constituție, dela 1868 resp. 1870 încoaci. Constituțiunea aceasta, chemată a regulă din nou relațiunile de funcțiune și de viață internă bisericească, și de a îngrădi biserica noastră în *contra ori căror factori externi* din ori cari timpuri, a fost chemată la ființă prin consentimentul canonic al Episcopatului nostru.

Dar, alături de Episcopatul mitropoliei noastre — când acela va fi complectat după aceleași norme electorale, în vigoare azi, pe cari nu are nimeni voie să le caseze ori măcar să le violeze prin proceduri subverzive —, mai avem și *organele noastre autonome bisericești*, chemate a-și spune și ele cuvântul în chestia de unificare.

Dar tocmai acest element de viață și de drept bisericesc a fost nesocotit, sentimentul canonic din partea Episcopatului nostru.

doar și mai mult, prin procedurile de până aci.

Eră vorba să se întrunească în Decembrie trecut Congresul nostru, pentru a-și face chemarea legislativă, administrativă și de alege pe viitorul mitropolit. Dar veni opreliștea ministrului de culte dela București, lucru împotriva căruia, alta dată, ne-am fi sculat cu toții, ca unul, pe motiv de jignire a autonomiei bisericești. Dar congresul nostru *trebuie să se întrunească și să se achite de datoria sa constituțională și electorală*, la termenul nou fixat, spre a nu ne alege cu decepția, că dincolo de Munți n'ar fi bine văzute principiul de libertate bisericească și condițiile de progres bisericesc, depuse în organizația noastră bisericească statutară.

Eu unul, care am și onoarea de a fi deputat în acel Congres, nutresc în sufletul meu cea mai tare nădejde, că viitorul Congres bisericesc, tocmai pentru că e și național nu numai bisericesc, *va conlucra sincer* la înfăptuirea reformei de unificare bisericească. Iar prilejul acesta, din adins trebuia să i-se deie și de cătră alții: nu numai pentru a se preveni susceptibilităților noastre îndreptățite, ci și pentru că *fără de adestunea Congresului, ca factor constituțional pus în Biserica noastră alături de Episcopat*, unificarea ar putea da anză chiar și la tulburări.

Cerem, deci, îndeplinirea urgentă, prin alegeri statutare aici acasă, a scaunelor noastre ierarhice vacante, spre a ne avea Episcopatul nostru complet, care să se pronunțe în regulă apoi, dimpreună cu Congresul nostru, pentru unificarea bisericească.

Dar și cursul de mai apoi al lucrărilor pentru unificarea bisericească ne dă substrat temeinic de susceptibilitate și de temeri serioase.

În ședința din 5 Febr. c., Senatul României a votat un proiect pentru modificarea articolelor 10 și 19 din Legea Sinodală a Vechiului Regat.

Ce este Legea Sinodală pentru Regatul vechiu, aceea este Statutul organic pentru noi. Organizațiile aceste bisericești, însă, sunt deosebitoare nu numai în principiile lor, ci și în formele, prin cari se dă expresie văzută organizației bisericești.

Legea de dincolo prevede un tutorat nelimitat al Statului politic peste Biserica: Episcopat, ierarhie inferioară și în toate trebile bisericești. Va să zică este *tocmai neștia autonomiei Bisericii* în raporturile sale exterioare și interne. Și,

în special sub raportul intern, organizația bisericească de dincolo eschide orice acțiune constituțională în sensul corporațiilor noastre statutare.

Iar proiectul de lege, de care am făcut pomenire, — prin modificarea paragrafilor menționați, vrea încadrarea Episcopatului nostru în Sinodul Episcopesc de dincolo și în Consistorul Superior bisericesc, în care din urmă poate cineva din ierarhia inferioară s'ajungă ca membru numai prin consentimentul ministrului de culte.

Se pregătește deci, un atac subverziv împotriva înseși autonomiei noastre bisericești, de care suntem jaluzi nu numai pentru motivul că ținem la principiul de *libertate a Bisericii, ci și pentru că, azi după o practizare de peste 50 ani a Statutului organic, toate fibrele sufletești ale ierarhiei noastre inferioare și ale obștei credincioșilor sunt legate nedespărțit de aceasta organizație bisericească.* Și am dori să știm, că ceice atacă pieziș aceasta organizație și ating susceptibilitatea masei credincioșilor noștri de peste două milioane, *iau răspunderea pentru urmări, ori ba?*

Sunt frumoase motivele invocate în Senat pentru unificarea — platonice vorbind, căci în realitate ar merge treaba mai greu — bisericii noastre ort. române. Dar, totuși, ne displace foarte mult, că *puterea Statului e aceea care forțează reforma de unificare și că o face aceasta eschizând aproape cu desăvârșire influința factorilor bisericești, în loc de a lăsa și Biserica, ca instituțiune, să-și spună cuvântul său în chestiunea sa proprie.*

Atingem acest lucru, pentru că nouă, celorce am trăit în tradiții de libertate bisericească în cadrele Statutului nostru, ne vine greu să vedem pornirea, pe urma căreia chiar și Biserica noastră, autonomă deja, ar fi să-și peardă libertatea autonomă *într'un timp, când tendința generală este de a lărgi libertățile în Stat și în Biserica de peste Munți.*

Acest lucru ne atinge și mai dureros, când de pe banca ministerială, din rostul unui ministru, care a fost cel mai aprig luptător în Congresul pătat dela 1916, s'au auzit cuvinte ca acelea, că toate confesiunile, cari nu sunt religie de stat în România, vor obține autonomie; deci numai Biserica ortodoxă română, ca Biserica de Stat, va rămânea și pe mai departe — deci și cu noi cei de dincoaci! — în starea de umilire, ce a existat dincolo și ni-se pregătește acum și nouă celor de dincoaci de Carpați.

Avem, deci, dreptul să punem întrebarea, că d. ministru Vlad — care a spus în Senat, că nu-i trebuie Statutul organic, *pentru că, e sancționat de Franț-Iosef pe temei de lege ungară — pe ce temei s'a împotrivit, în congresul pătat dela 1916, îngerinței ungurești în Biserica noastră?* pe motiv *politic* ori pe motiv *de libertate și autonomie a Bisericii* noastre? Întrebăm de acest lucru, căci, cum vedem acum, d. Vlad nu apără libertatea bisericii, ci, din contra, vrea să înjuge Biserica la carul Politicii și a Politicianismului.

Prin asemenea enunțiațiuni, d. ministru Vlad nu servește nici măcar Patria și nici nu va triumfa, ci noi cei ce vedem în Statutul organic ideia de desrobire a Bisericii, și ar fi o rușine ne mai pomenită, ca factorii politici de azi, în loc de a

frânge cătușile de pe trupul Bisericii din Regatul vechiu, să ni-le împună și nouă, ca Biserica.

Cu ce merită Biserica noastră această umiltoare rușine și rușinoasă umilire, de a-și perde libertatea? Ce ar fi izbutit factorii politici să realizeze fără de munca organizată a Bisericii noastre libere, care, pelângă roadele culturale și religioase-morale, a ținut trează energia noastră națională și prin libertatea mișcării sale autonome, ni-a ținut trează nădejdea libertății politice de mâne?!

Domnilor ajunși la mare putere în politică, nu vă jucați cu focul și nu suprimați libertatea acolo unde există deja o libertate bisericească *intemeiată pe conștiința publică*, ci din contra, eliberați și Biserica de dincolo din sclavajul politic umilitor, ce a mortificat-o.

Dar să revenim! Trecerea prin senat a pomenitului proiect de lege, care în principiul său este egal cu anularea Statutului organic, înseamnă numai un început de lucruri, care însă nu înseamnă că va și ajunge la sfârșitul ce se intenționează.

Și chiar trebuie s'o spunem trimișilor noștri dela București, deputați în Senat și Cameră, că dacă alegătorii lor de *feliurite limbi și legi* pot avea interesul de a se surpa libertatea noastră bisericească și să fim ținuți în sclavaj politic atunci când alte confesiuni — poate, chiar și baptistii! — își vor avea libertatea autonomică religioasă, — sentimentul obștesc românesc *nu i-a investit cu atribuții de legiferare în materie bisericească*, cum este chestia unificării bisericești, și și mai puțin li-a dat autorizațiunea de a îngropa libertatea noastră bisericească răscumpărată cu suferințe milenare și botezată în lacrimi sfinte de mângăiere.

De aceea trimișilor noștri dela București, și tuturor aceluora cu cari au trimișii noștri de a lucra la făurirea României. Intregite pe temelii de largi libertăți, cum cere vremea, le adresăm întrebarea:

Încâtro și până unde? Și: ce răspun-deri luați pentru urmările lavinei ce o urniți?!

Dr. Gh. Ciuhandu.

Sf. Scriptură și Statutul organic.

Șirele cari urmează aici nu au intenția sa jignească nici o ambiție; ele vor numai să arunce puțină lumină asupra unor fenomene curioase din viața bisericești noastre. Cine studiază istoria noastră bisericească cu dorul de a afla adevărul, va trebui să constate că dela marele arhieru Andrei Șaguna încoaci biserica noastră dreptmăritoare nu a mai avut teologi mari în înțelesul strict al cuvântului. Înțeleg sub teologi mari atari oameni, cari după ce și-au terminat școala teologică s'au adâncit zi de zi tot mai mult în cunoștința dogmelor moralei, istorice și a canoanelor bisericești noastre și cari de câteori s'ar fi ivit trebuință, ar fi putut să spună un verdict indiscutabil în treburile noastre bisericești. Seceta aceasta de teologi adevărați în biserica noastră pe de o parte, iar pe de altă parte intrarea a doaua din trei treimi de laici în conducerea bisericești noastre dela introducerea Statutului organic

încoace au dat naștere la unele operațiuni îngrijitoare în viața Sionului nostru.

Laicii, formând majoritatea evidentă, au decis în multe chestiuni bisericești, poate cu multă bunăvoință, dar cu prea puțină cunoștință a principiilor lui Isus Hristos.

Cine a învățat cândva în viața lui teologică, dogmatică și drept bisericesc știe că conform învățătorilor lui Isus Hristos clerul formează elementul conducător în sf. biserica și mireni, elementul ascultător, la noi însă mi-se pare a mers și merge treaba întors.

Clerul e elementul ascultător și mireni elementul conducător, cel puțin în formă cred că nu va nega nimeni adevărul acesta pentru că numerice în toate corporațiunile noastre bisericești, mireni formează majoritatea. O dovadă nerăsturnabilă despre starea aceasta este și faptul cunoscut în deobște că regulamentele de tot soiul din biserica noastră nu sunt făcute de teologi ci de jurisprudenți.

Sunt sigur și cred că și onorații cetitori sunt siguri, că dacă niște absolvenți de teologie ar merge la o ședință de iuristi. și ar încerca să-și împună părerile lor în careva materie de drept ar fi primiți cu zimbete ironice și cunosc lucrul ca oameni cari în viața lor nu au învățat teologia și cele ce se țin de biserică în toate ocaziunile au pus în cot pe teologii noștri și au decis așa precum li s'a parut lor, că e bine indiferent că s'a potrivească hotărârile lor cu principiile lui Isus Hristos ori ba.

Mulțămim preponderanței laicilor noștri în biserică azi s'a pus pe planul al doilea în biserica noastră sfânta scriptura tradițiunea și canoanele și dominează înțelepciunea cuprinsă în paragrafi cari nu au nimic de a face cu Domnul nostru Isus Hristos și cu aprigul apostol Pavel carele zice: „Au doară toți sunt apostoli? au doară toți sunt profeți? au doară toți sunt învățători au doară toți sunt lucrători de minuni!“

Da sfinte apostole Pavele! la noi toți sunt apostoli și făcători de minuni ori au calitățile sufletești cerute de Înalta Ta Sfințenie ori ba!

O consecvență firească și funestă a strămtorării elementului nostru teologic în biserica este că viața noastră religioasă este anemică, și că diferiții sectari fac raragii, îngrozitoare, în turma credincioasă. Era cu neputința să ajungem la starea în care am ajuns în multe privințe, dacă biserica noastră rămânea biserică fără amestecul patimilor omenești și să ocupă prin oameni chemați numai de trebuințele sufletului.

Numai elementelor laice ambițioase afară din cale avem să le mulțămim că astăzi părerea că Statutul nostru organic este o operă omenească cu calități și defecte. Viața noastră constituțională bisericească de 50 de ani ne-a învățat că nu toate dispozițiile lui sunt bune și că chiar interesele bisericești cer că unele din ele să fie schimbate. Am ajuns să cunoaștem că Statutul nostru figurează ca ceva mai mare decât Sf. Scriptura și Tradițiunea adevăratele isvoare ale învățăturii bisericești și ale vieții noastre religioase.

Proverbul zice că ce nu se mai amintește se uită și noi sărmanii cu Statutul

ne-am sculat cu Statutul ne-am culcaț și Scriptura am uitat-o.

Poți să bați de moarte pe cei mai mulți credincioși ai noștrii și nu vor ști să-ți spuie doauă citate din Sf. Scriptură cari mângăie și înalță sufletul, dar paragrafe din Statut preste care va sta să-ți citeze cel puțin 10 fiecare.

E nespus de dureros că la baza conștiinței noastre religioase nu zace Scriptura ci Statutul organic. Cuprinsul conștiinței noastre religioase nu-l formează cunoștințe din dogmatica și morală bisericei noastre ci dincontra dispoziții omenești cuprinse în paragrafi.

E frumos, nu-i vorba, să idealizăm o operă omenească dar în primul rând trebuie să cunoaștem și să ne conformăm revelațiilor D-zești cuprinse în sf. Scriptură, dacă suntem urmașii lui Isus Hristos. Isvorul tuturor bunătăților de aici, curge din sf. Scriptura, din cunoștința ei se poate forma convingerea religioasă care apoi va vedea regulamentele noastre în culoarea care trebuie să se vadă. Trebuie să ne decidem odată temeinic: urmăm mentalitatea lui Isus Hristos cuprinsă în sf. Scriptură ori ne închinăm și ne modelăm viața religioasă după mentalitatea omenească, depuse în regulamente cari nu sunt inspirate de Duhul sfânt și prin urmare sunt legate de oameni și împrejurări. Până când Sfântă Scriptură și teologii, slugii adevărați ai lui Hristos vor rămânea sub obroc ca până acum iar fiii oamenilor îmbrăcați totdeauna după modă mai nouă cari nici la sf. Paști nu să prea gândesc la Hristos serios le vor hotări destinele bisericei noastre vom tot putea scrie la jalnice tragedii.

X.

Inaugurarea universității din Cluj.

1. Februarie 1920. Ziua gloriei noastre culturale; iar gloria aceasta e rezultatul și totodată sinteza și cununa tuturor gloriilor secerate până acum de ostașul român pe câmpul de luptă. Cunună mai frumoasă pe fruntea învingătorilor nu se poate pune, decât prin o sărbătorire atât de maiestasă a triumfului. Inaugurarea universității din Cluj n'a fost o simplă serbare națională, ori chiar numai școlară, ci a fost și în ochii lumii întregi: *sărbătoarea culturii desrobite* și coroana tuturor celorlalte serbări ale noastre. Ea a fost repeșirea, ba chiar intruparea ideii exprimate de Alexandri, că latina gîntă e regină, care în ochii lumii plini de admirare reprezintă pe Creatorul, Susținătorul și Guvernatorul lumii.

A trebuit să vie și a venit din îndurarea lui D-zeu și ziua aceasta ca răsplată pentru suferințele seculare, a trebuit să ni-se realizeze și visul acesta frumos, sanăt dealungul deceniilor de sbuciumări culturale.

Prin sărbătoarea sublimă a universității s'a dat dovadă lumii, că nu numai brațe de oțel, ci și forțe spirituale a moștenit neamul nostru dela moși-strămoșii săi, că străbunii ne-au lăsat drept avere sufletească și dorul de lumină și capacitatea de progres, cum rare neamuri de pe rotogolul pământului au moștenit dela antecesorii lor.

În discursul M. S. Regelui se ivesc din întunerecul mistic al istoriei, ca printr'o revelație divină, toate figurile mărețe ale luptei noastre milenare: năprasnicul Decebal și Traian cu lauri pe frunte, Mihai-izbăvitorul, ciobanii și plugarii săraci, dorobanții cu baionetele lor fulgerătoare și cărturarii cu ochii pătrunzători în suflete și inimi. Regele a sintetizat în discursul Său toate

calitățile nobile ale neamului iubit de El: credința în Dumnezeu, puterea de-a suporta suferințele cele mai grozave, indulgența față de asupritorii învinși, dragostea de muncă eroismul.

Di Nicolae Iorga, ca trimisul Academiei Române, reinvie pe Samuil Klein, Gheorghe Șincai și pe Petru Maior, al căror duh planează asupra acestei serbări.

Discursurile rostite apoi de ministrii plenipotențiar și reprezentanții universităților din Paris, Lyon și Strasburg, ai universităților române din București, Iași și Cernăuți au înălțat serbarea măreață de inaugurare a universității noastre ardelenne la nivelul unei serbări de biruință a culturii latine în Dacia reinviată. Reprezentarea de gală din teatru a dat prilej ilustrilor noștri oaspeți a admira însușirile etnice ale neamului nostru. Cu precizie, însuflețire și entuziasm au fost executate toate punctele din programă. Predată fiind astfel menirii sale înalte, e chemarea profesorilor și a ascultătorilor ei, a o ridica la nivelul unui factor puternic al civilizației umane și al culturii românești.

Să nu uite niciodată studentimea universitară, că Suveranul nostru viteaz și înțelept și neobositul apostol al neamului, Nicolae Iorga, au dat îndrumări, au schițat un program vast și măreț pentru cei ce vor căuta adevărul și lumina încălzitoare a adevărului între pereții acestui focalar.

Să nu uite studentimea, că s'a vărsat sânge mult, sânge sfânt, pentru ca serbarea din 1. Februarie să fie posibilă, că triumful acesta s'a câștigat prin străduință de fier și că numai prin asemenea sârguință, prin trudă perpetuă se poate răsplăti spiritelor de martiri acest cadou. Să-și aducă aminte studentimea neîncetat de adevărul istoric, că totdeauna castitatea sufletelor a creat epoce de aur, iar abuzurile de libertate, destrăbălările, trândăvia, au distrus fericirea popoarelor. Imperiile cele mai puternice nu sub loviturile din afară s'au prăbușit, ci de greutatea păcatelor demonice.

Pânăcând ostașul român stă sentinelă și veghează cu ochi de vultur la hotare și bătut de ploii și vânturi — și el stă neclintit, că de dragul muncii rodnice din lăuntrul țării stă — munca aceea să fie sfântă și menită de-a nșora soarta celor ce stau sentinelă.

În credința fermă, că universitatea din Cluj va munci din răpuzeri și neîncetat spre binele și ridicarea neamului și că va fi spre cinstea acestuia înaintea universului, rostim cu bunul nostru Domnitor: *„Vivat, floreat, crescat alma mater clujiensis ad Scientiæ honorem Patriæque salutem!”*

C.

INFORMAȚIUNI.

Ziua de 24 Ianuarie de aniversarea unirii principatelor române s'a serbat și în Arad cu o solemnitate deosebită. În biserica catedrală s'a oficiat, la orele 9 și jumătate, Te Deum prin P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de clerul din localitate. Predica ocațională a rostit-o părintele Dr. T. Botiș, iar cântările corul seminarial sub conducerea prof. Trifon Lugojan. Au luat parte toate autoritățile bisericești, civile și militare, corpul didactic și elevii tuturor școalelor române din Arad. După terminarea serviciului divin a avut loc defilarea trupelor. După amiază s'a încins o horă însuflețită în piața din fața primăriei, iar seara Regimentul 93 de infanterie a dat o reprezentare în teatrul orașenesc în favorul orfanilor de războiu.

Păr. Dr. Lupaș, protopopul Săliștei și secretar de stat dela Resortul cultelor și al instrucțiunii, fiind numit de profesori la universitatea din Cluj, a renunțat la ambele posturi, rămânând numai la catedra universitară.

Ceartă pentru biserica sf. Sofii. Între ortodocși și romano-catolici s'a ivit un conflict în chestia de proprietate a bisericii sf. Sofii, care va fi luată dela Turcii usurpători. Romano-catolicii afirmă, că aceasta podoabă a bisericii orientale e alor, pentru că ei au avut-o în posesiune la ocuparea Constantinopolului de Turci, iar Grecii ortodocși o reclamă din motivul, că e un monument al ortodocsiei și că ei formează majoritatea creștinilor în Constantinopol.

Alipirea Austriei de Germania. În Viena au avut loc mari demonstrații pentru alipirea Austriei de Germania, singurul mijloc de-a putea fi salvată Austria de foamete și mizerie.

Persoane însemnate ca Dr. Bauer și Dr. Ellenbogen au rostit inflăcărute cuvântări.

Reducerea atelierelor germane. În urma nereușitei stăruințelor pentru ridicarea activității și produsului atelierelor C. F. G. guvernul a hotărât închiderea a 13 ateliere. Orele de lucru au fost reduse la 8 ceasuri pe zi. Numai lucrătorii cari respectă hotărîrea guvernului pot continua lucrul.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreri despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurse.

Nr. 2481/1919.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferirea a 3—4 stipendii vacante din fundațiunea „Teodor Pap”.

Îndreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literilor fundamentale:

a) rudeniile fondatorului,
b) tinerii români ortodocși din orașul Giula,
c) în lipsa recurenților indicați sub a) și b) urmează îndreptățirea tinerilor români din întreaga dieceza Aradului, cari cercetează școale: elementare, civile, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale, academii, ori universități și la institute teologice.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului ortodox român din Arad, ajustate cu următoarele documente originale ori autenticate la vrun notar public regesc:

1. Extras de botez din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii române ortodoxe.

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendii, au să prezinte și informațiune familiară, din care să fie evident gradul de înrudire cu fondatorul.

3. Atestat de paupertate dela dirigătorul politică competentă, cu date specificate și pozitive despre starea materială a părinților concurentului, precum și despre starea concurentului însuși. — Atare atestat se cere și dela rudeni.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1918/19, iar universitarilor despre toate cursurile, respective semestrile ascultate, și document despre rezultatul în examenele prestate.

5. Certificat medical, dela vre-un medic oficial, despre starea sanitară a recurrentului.

6. Dacă recurrentul ar fi întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut timpul respectiv și cu ce conduită?

7. Concurantul va avea să arate în petițiune și aceea, că este asentat ori ba? Dacă da, de când e asentat și când are să-și facă stagiul militar? Apoi că: unde și la ce fel de școală are de gând să-și continue studiile? Dacă e student de școală medii, ce carieră are de gând să-și aleagă după terminare? De unde mai are stipendii, ori ajutor și în ce sumă?

Da asemenea să arate recurrentii și adresa, la care să li-se trimită la vremea sa rezoluția consistorială.

Arad, ședința cons. dela 3/16 Ianuarie 1920.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea unui post de învățator dela școala primară gr. or. română din **Cuvin**, (jud. Arad) să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

Salarul statorit prin lege adecă 1200 cor. ca salar fundamental plus gradațiile pentru anii de serviciu avuți până acuma.

Cvartir în edificiul școlii și grădina.

Comuna bisericească nu-i în stare să plătească și toate celelalte adause de război, ci pe acele, nou alesul va avea să le ceară dela stat. Comitetul își va da concursul pentru câștigarea lor, dar nu ia răspunderea pentru ele în cazul când statul nu le-ar acorda.

Nou alesul va avea să instrueze clasa I și II. mixtă, pe elevii școlii de repetiție și să conducă strana stângă.

Recursele ajustate cu actele recerute, adrese comitetului par. din Cuvin, se vor înainta la oficiul protopresbiterial gr. or. rom. din Maria-radna în termenul fixat, iar reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserica din Cuvin spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Procoplu Givulescu** m. p. protopresbiter, insp. de școale conf.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor de sub Nr. 159/920, prin aceasta să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din **Comlăuș**, (jud. Arad), devenită vacantă prin abdicarea parohului **Virgil Mihulin**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune pământ extravilan în extenziunea ei de azi împreună cu dreptul de pășune. 2. 4 cânepiști aparținătoare sesiunii. 3. Intravilanul parohial folosit de fostul paroh. 4. Retribuțiunea de bir și stole: 840 coroane. 5. Alte venituri accidentale și întregirea dela stat, pe care însă comuna bis. nu o garantează.

Alesul preot vă suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va împlini toate funcțiunile, va predica cel puțin odată la săptămână și va catehiza la școlile unde va fi reclamat, fără altă remunerație.

Parohia fiind de cl. I. dela recurrentii se cere cvalificația prescrisă în concluzul sinodului eparhial de sub Nr. 84/910.

Recursele ajustate regulamentar și cu atestat de serviciu de până acum, eventual consimțământul Arhiereului diecezan, dacă ar fi din altă dieceză, sunt a-se înainta în termenul concursual oficiului protopopesc rom. ort. din Șiria, adrese comitetului parohial rom. ort. din Comlăuș și cu stricta observare a § 33 din regulamentul pentru parohii; Concurenții vor avea

a-se prezenta în sft. biserică din Comlăuș, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial rom. ort. din Comlăuș, la 16/29 Ian. 1920.

Ioan Cuedam m. p., v. preș. com. parohial. **Dimitrie I. Popa** m. p. notar, adhoc al comitetului. În conțelegere cu: **Mihail Lucuța** m. p., protopresbiter rom. ort.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți, dela școala primară gr. ort. rom. din **Talagiu**, ppresbiteratul Halmagiului, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariția acestuia în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Salar în bani gata din cassa cult. 500 cor. 2. Cinci stângeni de lemne de încălzit, ori caz de rescumpărare 100 cor. din cassa culturală. 3. Spese de conferința inv. tract. 20; pentru adunarea Reuniunii inv. 40 cor. 4. Venitele canterale conform uzului depână acum, dela biserică și dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor. 5. Pentru scripturistica 10 cor. 6. Locuința bună cu grădina de legume, De încălzitul școlii să va îngriji parohia. 7. Întregirea salarului să va cere conform legii din visișeria statului.

Alesul va trebui să provadă cantoratul la toate serviciile divine, să instrueze școlari în cântările bisericești și să cânte cu ei în biserică la sf. liturghie în toate duminicile și sârbătorile.

Recurenții sunt avizați să-și subștearna recursele lor cu toate documentele prescise și adresate com. par. din Talagiu, la oficiul ppresbiterial al Halmagiului; totodată sunt poftiți să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare — sub durata concursului — în sf. biserică din loc pentru de a-și arăta desteritatea în celea canterale și făcând astfel cunoștință poporului.

Din ședința comitetului par. din Talagiu, ținută la 1 Ianuarie 1920. **Pavel Harduți** m. p. paroh, preș. com. p. **Ioan Margea** m. p. notar, com. p. În conțelegere cu: **Cornel Lazar** m. p. pprezb. insp. șc.

—□—

1—3

Se publică concurs pentru postul de învățator-cantor dela școala ort. română din **Orade-Velența**, cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Beneficiul este: 1. Bani gata solviți din lada bisericeii în rate lunare 1200 cor. 2. 12 metri cubici de lemne aduse acasă, din care se încălzește și sala de învățământ. 3. Cvartir liber cu 2 odăi, bucătărie, cămară, pod. 4. Stolele îndatinate. 5. Pentru scripturistica primește an de an. Curățirea salei de învățământ cade în sarcina parohiei.

Întregirea dela statul român se va cere.

Recurenții vor înainta la oficiul protopopesc ort. român din Oradea-mare, petițele ajustate cu toate documentele originale, în termenul regulamentar, având tot în acest termen a se prezenta în sf. biserică din Orade-Velența pentru a se prezenta poporului și a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Alesul va fi obligat a conduce strana, a provedea cantoratul în și afară de biserică, a instrua elevii în cântări și a cânta cu ei în sf. biserică, a-i conduce regulat la sf. biserică pe toți elevii ortodocși și acolo a-i supravegha.

Oradea-mare, din ședința comit. par. ținută la 1. Februarie n. 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Andrei Horvath** m. p. protopop, inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia **Miarlău**, de cl. II-a, devenită vacantă prin moartea vrednicului preot **Filimon Jurca**, se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială și intravilanul. 2. Pământ parohial 17¹/₂ jughere catastrale. 3. Bir dela fiecare Nr. de casă câte 30 litre grâu sau cucuruz sfârmat, ori prețul curent. Din birul întreg încasat se dă sfătului 9 vică. 4. Stolele usuete. 5. Întregirea dela stat. Alesul vă plăti darea după pământul ce'l folosește, având datorința a catehiza la școlile din parohie fără altă remunerațiune dela biserică.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta în termenul legal — recursele ajustate cu toate documentele originale, la oficiul protopopesc din

Oradea-mare, având tot în acel termen — a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Miarlău, dat din ședința comitetului parohial, ținută la 21 Septembrie 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere: **Andrei Horvath** m. p., protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

BIBLIOGRAFIE.

Predici pentru toate Duminicile de peste an și alte ocazii. Acesta e titlul unui volum de 74 predici, scris de diaconul Dr. Gheorghe Comșa din Sibiu și preotul Gheorghe Maior din Vingard. Volumul are 329 pagini și a apărut acum de curând în tipografia diecezană din Arad cu aprobarea Consistorului arhidiecezan din Sibiu.

Conține predici scurte, cari au menirea să înlesnească chemarea învățătorescă a preoții noastre. Tratarea unitară a materiei, mulțimea exemplilor aduse și limba înțeleasă de toți, fac posibil ca și preoții ocupați mai din greu cu ale economiei, după o cetire a predicii, să-și poată îndeplini chemarea predicatorică. Cartea aceasta va contribui la edificarea sufletească a credincioșilor noștri, pentru cari biserica noastră dreptmăritoare a răsăritului va avea să rămână tot pe planul întâi.

Numai prin predică își va putea susține preotul român vaza și rolul din trecut. Acum, când războiul ne-a pus biserica la grele încercări, trebuie să arătăm, că privirile materialiste au să se îndrepte spre cele netrecătoare. Predica duce la scopul acesta. De aceea recomandăm acest volum în atențiunea preoții și învățătorimii noastre, mai ales, că adevărurile desvoltate într'însul nu sunt privite prin prisma războiului, ci sunt expuse cu raport la stări liniștite, iar din războiu s'au scos învățăminte.

Volumul se vinde la Librăria diecezană din Arad, precum și la toate librăriile din țară cu prețul de 15 cor. plus 80 fil. porto.

Dr. Cornelia Moga fost asistentă la clinica II-a de interne din Budapesta, aduce la cunoștința onor. public că s'a strămutat la **Arad, Strada Seminarului Nr. 1/b**, unde ordonează zilnic pentru boale interne și de nervi. Totodată deschide laborator pentru cercetări chimice, bacteriologice, terologice și laborator Röntgen. x—25

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public, că

Croitoria Diecezană

(Strada Eminescu Nr. 35) și-a reinceput activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoccare: haine civile și îmbrăcăminte preoțești. Confeționează: haine civile, ornate bisericești, prapori, steaguri, epitafe, perdele, măsaie etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Librăria Diecezană, Arad.

Cenzurat: **Alexandru T. Stamatiad.**

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.